

УДК 636.4.082

ВІДТВОРЮВАЛЬНА ЗДАТНІСТЬ ПЕРШООПОРСОК У ФОРМУВАННІ СТАДА СВИНЕЙ

Ю.А. Москалюк, аспірант

Одеський державний аграрний університет

Визначені результати оцінювання відтворювальної здатності першоопоросок у формуванні стада свиней за багатоплідністю в залежності від тривалості поросності, сезонів року, аварійних опоросів з урахуванням інтенсивності відбору та породного походження.

Ключові слова: стадо, першоопороски, інтенсивність відбору.

Вступ. Свинарство відіграє особливу роль у вирішенні продовольчої проблеми, про що свідчить той факт, що відсоток свинини в загальному м'ясному балансі у світі сягає близько 40% (Гетя А.А., 2009). Одним із основних факторів інтенсифікації виробництва свинини є максимальне використання генетичного потенціалу продуктивності існуючих та нових спеціалізованих порід і типів свиней в системі технології виробництва продукції в галузі свинарства.

Результати чисельних наукових досліджень свідчать про те, що односторонній підхід до інтенсивної селекції на високу м'ясність є причиною зниження стресостійкості тварин, погіршує якість м'яса (5).

Від основних господарських одиниць галузі свинарства – стад залежить її стан та рентабельність виробництва свинини.

Питанням створення та відтворення стад сільськогосподарських тварин присвячено значна кількість досліджень (4). Але зміна селекційної направленості порід свиней за останні десятиріччя в напрямку підвищення їх скоростиглості, м'ясних якостей визначають необхідність вивчення впливу цих змін на відтворювальну здатність тварин, життєздатність потомства.

Провідна роль у формуванні високої продуктивності стад відводиться ремонтному молодняку, оцінці за репродуктивними ознаками першоопоросок та відбору їх у групу основних свиноматок.

Так як, подовженість поросності, поряд з багатоплідністю і живою масою порослят при народженні – визначений показник повноцінності розвитку порослят в ембріональний період, відповідно цьому тривалість поросності в певному ступені являється показником життєздатності, довговічності, інтенсивності обміну речовин, тобто найбільш загальних властивостей організму, які складаються на ранніх стадіях ембріонального розвитку і в залежності від їх вираженості, визначають майбутню продуктивність тварин (4).

На тривалість поросності впливає порода, стать плодів та їх розміри, кількість плодів в матці, сезон року, умови утримання, годівля, а також вік матері. Тривалість виношування плодів у свиноматок може коливатися більш ніж на $\pm 10 - 15$ днів. Поросність у свиней триває в середньому 114 – 115 днів і закінчується народженням живих та життєздатних поросят.

Тварини, які швидко ростуть в ембріональний період розвитку, мають, як правило, укорочений строк ембріогенезу; низька енергія росту призводить до переносування. Та чи інша енергія росту ембріонів зберігається і після народження. Найнижчий приріст в умовах однакової годівлі та утримання дають перенесені поросята на 5-7 і більше днів (2).

Тварини з укороченою тривалістю поросності раніше пристосовуються до умов зовнішнього середовища, мають найбільш високу живу масу у перші 6 місяців постнатального періоду і, як наслідок, найбільші середньодобові прирости.

Із загально біологічної точки зору тварини з короткою та оптимальною за терміном поросністю мають більш високу біологічну цінність, життєздатність і більш високими господарсько-корисними ознаками, ніж тварини з подовженою поросністю (1).

Нами за мету було поставлено визначити характеристики двох порід м'ясного напрямку продуктивності та їх помісей за відтворювальними якостями та тривалістю поросності для добору кращих першоопоросок в основну групу свиноматок стада в одному з провідних господарств Одеської області ТОВ “Авангард – Д” – червону білопоясу і українську м'ясну.

Матеріал та методи досліджень. В комплексну систему оцінки першоопоросок були включені наступні показники: тривалість поросності (днів), сезон опоросу, багатоплідність (голів), кількість аварійних опоросів (%). Визначали інтенсивність відбору першоопоросок.

Результати досліджень. З урахуванням прийнятого нами методичного підходу проводився аналіз за тривалістю поросності загального поголів'я 463 голови ремонтних свинок в господарстві за рік з формуванням з них чотирьох груп (табл.1).

Таблиця 1

Тривалість ембріонального періоду розвитку

Групи	Тривалість поросності, в днях		Кількість голів	%
	Limit	Визначення тривалості поросності		
1	107-110	Коротка	31	6
2	111-113	Скорочена	146	32
3	114-115	Середня	162	35
4	116-122	Подовжена	124	27
Всього			463	100

Із отриманих даних видно, що найбільша кількість свиноматок з середньою та близькою до середньої – скороченою тривалістю поросності є 162 та 146 голів відповідно. Кількість свиноматок з подовженою поросністю дещо нижче – 124 голови і найменша кількість з короткою поросністю – 31 голова. На нашу думку переносування в значному ступеню пов'язано з недостатньо інтенсивним ростом ембріонів.

В складній системі рефлексів, які викликають роди, маса плодів певно, як багатоплідність і великоплідність є фактором, що забезпечує розв'язування рогів матки (таблиця 2) (4).

Таблиця 2

Багатоплідність свиноматок в залежності від тривалості поросності та сезону року

Сезони року	Показники	Групи тварин				Всього за сезон
		1	2	3	4	
		107-110	111-113	114-115	116-122	
Зима	Кількість опоросів	7	61	46	35	149
	%	4,8	40,9	30,8	23,5	100
	Багатоплідність, голів	8,3	8,3	8,7	7,5	
Весна	Кількість опоросів	8	43	80	58	189
	%	4,2	22,8	42,3	30,7	100
	Багатоплідність, голів	8,1	9,6	9,3	9,5	
Осінь	Кількість опоросів	8	29	22	9	68
	%	11,8	42,6	32,4	13,2	100
	Багатоплідність, голів	9	8,5	8,9	8,3	
Літо	Кількість опоросів	8	13	14	22	57
	%	14,0	22,8	24,6	38,6	100
	Багатоплідність, голів	8,5	8,7	8,9	8,8	
Всього		31	146	162	124	463

Проаналізувавши дані, можна відмітити, що незважаючи на сезон року, тривалість поросності коливається від 107 до 122 днів. Найбільша частка свиноматок мала цей показник від 111 до 115 днів, або 308 голів. За даними багатоплідності групи маток характеризувалися в основному 8,3 – 8,7 голів порослят крім 4 групи з показником 7,5 порослят в зимовий період. У весняний період багатоплідність підвищувалась до 9,6 голів порослят на опорос, восени і влітку значної різниці не відмічено за тривалістю поросності.

Інтенсивність відбору першоопоросок за вивчаючими показниками становить по ЧБПП – 36,5%, по УМП – 28% та УМП х ЧБПП – 9%.

Поряд з багатоплідністю враховано і кількість аварійних опоросів (табл. 3). Дані таблиці свідчать, що кількість свиноматок з аварійними опоросами майже не змінюються як по відношенню до сезону року. За породами свиноматок кількість аварійних опоросів в середньому складає по УМП 11%, по ЧБПП 8% та по УМП x ЧБПП 6%.

Таблиця 3.

Кількість аварійних опоросів залежно від сезону року та походження свиноматок

Періоди	УМП			ЧБПП			УМП x ЧБПП		
	Голів всього	Голів	%	Голів всього	Голів	%	Голів всього	Голів	%
Зима	89	10	11,2	23	1	4,3	37	2	5,4
Весна	116	7	6,6	34	4	11,8	39	3	7,6
Осінь	46	7	15,2	5	--	--	17	1	5,8
Літо	36	8	22,2	20	2	10,0	--	--	--
Всього, в середньому	287	32	13,8	82	7	6,5	93	6	4,7

Висновки:

1. Після оцінки першоопоросок за відтворювальними якостями відмічено, що до 66,5% їх мають тривалість поросності з 111 до 115 днів, з коливаннями від 107 до 122 днів, з найменшим показником 6,7% в групі з короткою поросністю до 110 днів.

2. Багатоплідність свиноматок підвищеною (9 голів) була в групах з середньою та скороченою за терміном поросності, більш зниженою (8,5 голів) в групі з коротким її терміном.

3. Кількість свиноматок з аварійними опоросами за рік не перевищувала 10% і не була зв'язана з походженням свиноматок за породністю та сезонами року.

4. Інтенсивність відбору першоопоросок в основну групу свиноматок стада склала 25,27%.

Література

1. Аршавский И. А. Физиология кровообращения во внутриутробном периоде. - М. : Сельхозиздат, 1960.- 98 с.

2. Панасюк И. М. Продолжительность утробного развития тёлочек и их скорость роста в молочный период // Актуальные проблемы зоотехнической науки и практики. – Харьков, 1990. – Ч. 1. – С. 40 – 41.

3. Подоба Е. Г. Закономерности направленности обмена веществ в онтогенезе крупного рогатого скота // Повышение степени использования кормов с.- х. животных. – Тр. Харьковского СХИ. – Т.- 212.- 1980.-С. 3–9.

4. Кирович Н. А. Автореферат диссертации. – Раннее прогнозирование молочной продуктивности и резистентность организма крупного рогатого скота в зависимости от продолжительности эмбриогенеза. – Одесса, 1999.- 16 с.

5. Ковальчикова М., Ковальчик К. Адаптация и стресс при содержании и разведении сельскохозяйственных животных. – М.: Колос, 1978. – 239 с.

Москалюк Ю.А. Воспроизводительная способность первоопоронок в формировании стада свиней.

Определены результаты оценки воспроизводительной способности первоопоронок в формировании стада свиней по многоплодию в зависимости от продолжительности супоросности, сезонов года, аварийных опоросов с учётом интенсивности отбора и породного происхождения.

Ключевые слова: стадо, первоопороки, интенсивность отбора

Moskaluk Y. A. The reproductive abilities of the first brood sow in forming herd of swines.

The results of estimations reproductive abilities of the first brood sow in the forming herd of swines, by duration with the dependence from farrow, seasons, wrecked farrow and with the calculation intensity of selection and breed origin have been determined.

Key words: herd, first brood sow, intensity of selection.